

Meer aandacht voor (differentiaal)diagnose en behandeling in herziene NHG-Behandelrichtlijn Essentiële tremor

Alma van de Pol, Arianne Verburg

De NHG-Behandelrichtlijn Essentiële tremor is herzien. In deze herziening is er meer aandacht voor de (differentiaal-) diagnose. Ook bevat de richtlijn praktische adviezen voor het opstarten en opbouwen van een behandeling met een bètablokker.

Essentiële tremor is een van de meest voorkomende bewegingsstoornissen. Bij deze tremor past een houdings- of bewegingstremor van beide armen die geleidelijk is ontstaan en geleidelijk progressief is. De aandoening kan voorkomen bij meerdere familieleden en de ernst van de tremor kan verminderen na alcoholinname. Patiënten hebben vaak een langzame verergering van de klachten. De tremor kan het functioneren behoorlijk beperken en soms leiden tot vermijdingsgedrag met een sociaal isolement tot gevolg. De oorzaak is onbekend.

DIFFERENTIAALDIAGNOSE

Bij een patiënt met een tremor is het in de eerste plaats van belang om het type tremor vast te stellen (zie [tabel]). Kenmerkend voor een essentiële tremor is een houdings- of bewegingstremor van beide armen zonder andere neurologische verschijnselen. Een rusttremor is een aanwijzing voor de ziekte van Parkinson of parkinsonisme, terwijl een intentietremor op cerebellaire pathologie kan wijzen. Een versterkte fysiologische tremor verdwijnt na het wegnemen van de oorzaak, zoals een geneesmiddelenbijwerking of hyperthyreoïdie. De behandelrichtlijn bevat een overzicht met kenmerken van de aandoeningen in de differentiaaldiagnose.

Voorafgaand aan het stellen van de diagnose essentiële tremor is het van belang om vast te stellen dat er geen aanwijzingen zijn voor andere oorzaken van de tremor. Ook is het, met

Essentiële tremor is een van de meest voorkomende bewegingsstoornissen. De oorzaak is onbekend.

Foto: Shutterstock

Tabel

Beschrijving van tremoren met voorbeelden

Soort tremor		Beschrijving	Voorbeeld
Rusttremor		tremor is aanwezig als het lichaamsdeel ondersteund en ontspannen is, bijvoorbeeld als een arm op tafel ligt	ziekte van Parkinson
Actietremor	houdingstremor	tremor is aanwezig bij een bepaalde stand van het ledemaat tegen de zwaartekracht in, bijvoorbeeld bij gestrekte armen	essentiële tremor versterkte fysiologische tremor
	bewegingstremor	tremor is continu aanwezig gedurende de hele beweging, bijvoorbeeld bij inschenken van water of schrijven intentietremor: tremor die met name optreedt bij het naderen van het doel, bijvoorbeeld bij de topneusproef	essentiële tremor versterkte fysiologische tremor cerebellaire pathologie

name de eerste 3 jaar na het ontstaan van de klachten, zaak om alert te blijven op het ontstaan van andere neurologische klachten. Verwijs de patiënt bij twijfel over de diagnose en/of bij het ontstaan van andere neurologische verschijnselen naar de neuroloog.

BEHANDELING

Bespreek met de patiënt allereerst hoe hij met de klachten om kan gaan. Ga in op het gebruik en de invloed van cafeïne, alcohol en stress en bespreek de mogelijke rol van de bedrijfsarts, apotheek (bijvoorbeeld voor praktische oplossingen voor het openen van medicijnverpakkingen) en ergotherapeut (bijvoorbeeld voor advies over een softwareprogramma voor verbeterd muisgebruik).

Overweeg behandeling met een bètablokker (propranolol) indien de klachten hinderlijk zijn en de patiënt een behandelwens heeft. Propranolol is het middel van voorkeur bij essentiële tremor. Het effect op de tremor verschilt per patiënt en is van tevoren niet te voorspellen. De behandelrichtlijn gaat in op de praktische toepassing van de behandeling met propranolol: start met een lage dosering en bouw deze vervolgens langzaam op om bijwerkingen te voorkomen. Ook biedt deze

behandelwijze de mogelijkheid om de zo laag mogelijke effectieve dosis te vinden. Deze dosis kan van persoon tot persoon verschillen.

Indien de patiënt merkt dat hij reeds na eenmalige inname een effect ervaart kan overwogen worden om 'zo nodig' met propranolol te behandelen. Adviseer dan propranolol (10-40 milligram) een half uur tot een uur voor een bepaald moment waarop de patiënt wil dat de tremor afneemt. ■

Raadpleeg de volledige versie van de NHG-Behandelrichtlijn Essentiële tremor op <https://richtlijnen.nhg.org>.

Van de Pol AC, Verburg AFE. Meer aandacht voor [differentiaal]diagnose en behandeling in herziene NHG-Behandelrichtlijn Essentiële tremor. Huisarts Wet 2021;64:DOI:10.1007/s12445-021-1329-2. NHG, cluster Richtlijn en Wetenschap, Utrecht: AC van de Pol, wetenschappelijk medewerker, huisarts: kenniscentrum@nhg.org; AFE Verburg, senior wetenschappelijk medewerker, huisarts. Mogelijke belangenverstreming: niets aangegeven. De NHG-werkgroep bestond uit [op alfabetische volgorde]: Boelman L, Bouma M, De Jongh E, Dieleman M, Minnaard M, Kuijpers T, Kurver M, Van de Pol A, Verburg AFE.